

פרק תשיעי

קסג. אלו הן הנשרפין?

הבא על בתו (אפילו מאנוסתו או מפותתו שאינה אשתו) ובתו ובת בנו; על בת אשתו (אפילו אינה בתו), בת בתה ובת בנה; על חמותו ואם חמותו ואם חמיו. וכן בת כהן שזינתה – דינה בשריפה, (אך לא בעלה ולא זוממיה. וראה עוד בפרטי דיניה לעיל ג-נא).
הבא על אמו – בסקילה ולא בשריפה. ואם אמו אינה אסורה אלא מדרבנן.

דפים עה – עו

קסד. מהם החילוקים המוזכרים בסוגיא בין איסורי 'שָׁאֵר' שלו ל'שָׁאֵר' של אשתו?

חילוקי דינים בין 'שָׁאֵר' דידיה ל'שָׁאֵר' דידיה:
הבא על אמו – בסקילה, על אם אשתו – בשריפה.
אם אמו – אינה ערוה מן התורה אלא 'שניה' מדברי סופרים, ואילו אם אם אשתו – בשריפה.
כלתו – בסקילה, כלת אשתו – מותרת.
דודתו אסורה ואין דודת אשתו אסורה; אשת אביו אסורה ואשת חמיו מותרת (ע' יבמות נד).

דף עו

קסה. א. מהו מקור האיסור והעונש לבתו מאנוסתו?

ב. מה למדים מן הכתוב אל תחלל את בתך להזנותה?

ג. מהו מקור איסור אם חמותו?

ד. מה דין חמותו לאחר מות אשתו?

א. בתו מאנוסתו – לאביי למדים [ב'גילוי מילתא'] מבת בתו שאסור בה ונענש עליה, קל וחומר לבתו. לרבא – גזרה שוה הנה הנה מאשתו, שעשה בה בתה כבת בתה. ושוב דנים בגזרה שוה זמה זמה מאשה ואמה לדונה בשריפה.

לאבוה דרבי אבין – מובת איש כהן כי תחל לזנות... – לדרוש שהמזנה עם אביה – בשריפה [כדין בת כהן המזנה תחת אישה]. ואזהרתו מאל תחלל את בתך כדלהלן.

ב. המוסר בתו לזנות, עובר באל תחלל את בתך להזנותה. ודרשו מהכפלת הלמ"ד אזהרה למזנה עם בתו [מאנוסתו]. ואביי ורבא שלמדו אזהרה זו ממקומות אחרים (כדלעיל), ידרשוהו למשיא את בתו לזקן, שגורם לה לזנות (רבי מני. וכרבי אליעזר בברייתא). ורבי עקיבא אמר: זה המשהה בתו בוגרת ואינו משיאה.

ג. איסור אם חמותו; לאביי – רבי ישמעאל למד זאת מגזרה שוה זמה זמה להקיש קרובות אשתו למעלה כלמטה – כלומר שאסורות שלשה דורות. ורבי עקיבא דרש מואיש אשר יקח את אשה ואת אמה... באש ישרפו אתו ואת הן – משמע שתיים, חמותו ואם חמותו. לרבא, בין לרבי ישמעאל בין לרבי עקיבא למדים מגזרה שוה הנ"ל.

ד. חמותו לאחר מות אשתו; נחלקו בדבר ר' ישמעאל ור' עקיבא (כדברי רבא); לרי"ש – בשריפה, ולרע"ק – איסורא בעלמא (ארור שכב עם חתנתו (רש"י). ויש אומרים שיש בה לאו וכתר (עתוס' יבמות צה).

קסו. אלו הם הנהרגים?

הנהרגים בחרב על ידי בית דין; הרוצח ואנשי עיר הנדחת שהודחו.

דפים עו – עז

קסז. הרוצח באופנים דלהלן, האם נידון במיתת בית דין?

- א. השיך את הנחש באדם אחר.
- ב. כבשו לתוך המים או לתוך האור, ואינו יכול לעלות משם. [מה הדין בכגון זה לענין נזקיין?]
- ג. כפתו ומת ברעב.
- ד. כפתו ומת בחמה / בצנה.
- ה. כפתו לפני ארי או לפני יתושין.
- ו. כפה גיגית על אדם ישן ונחנק, או פרע מעליו מעזיבה ומת בצנה.
- ז. הכניסו לבית אטום ומת מחנק.
- ח. דחפו לבור וסולם בבור, וקדם וסילק את הסולם.
- ט. זרק חץ ותריס בידו, וקדם והסיר את התריס מידו ופגע בו החץ.
- י. זרק חץ ופצעו, והיה ביד הפצוע להתרפא ע"י סמנים ולא ריפא עצמו, ומת.
- יא. זרק צרור בכותל וחזר הצרור לאחוריו על אדם אחר והרגו.
- יב. זרק צרור למעלה והרג בירידתו.
- יג. כפת את חברו ופתח עליו את שטף הנהר, וטבע למות.

א. השיך את הנחש בחברו, והכישו ומת – רבי יהודה מחייב את האדם כשאר רוצח והנחש פטור. וחכמים פוטרים את האדם ממיתה, לפי שלא היה הדבר ההורג – ארס הנחש – מזומן בעת הקרבתו את הנחש אליו, והנחש נסקל כדין בעל חיים שהרג. הלכה כחכמים (רמב"ם נזקי ממון י, ח) שפטור. ואף רבי יהודה לא נחלק אלא במשיך אבל במשסה מודה שאינו אלא גורם.

ב. הכובש את חברו לתוך המים או לתוך האור, גם אם לא דחפו הוא אלא כגון שחברו נפל לתוך המים וזה מונעו מלצאת – חייב מיתת ב"ד (או באיבה). אפילו לא כבש עד שעת מיתה אלא עד שכלו כחותיו לעלות, ועזבו ומת – חייב (רמב"ם הלכות רוצח ג, ט).

[מ'מצמצם' בנזקיין – מחלוקת אמוראים האם להשוות לרוצח ולחייב אם לאו (ריצח הוא – למעט נזקיין). להלכה נפסק שחייב. וי"א שאינו חייב בדיני אדם עד שיעשה מעשה בגופו של הנזק ממש, כגון שאוחז בידו, אבל סגר את הדלת וכדו' פטור מדיני אדם (ע' חו"מ שפג, ה)].